Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 27/10/2026 16:32
Sayı: E-120.07.03-1971798

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

ACELE

7/41145 Ek 117
7/42868 Ek 158

Sayı : E-72079556-610-23698702
Konu : Soru Önergeleri (7/41145 ve 7/42868)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : a) 05.03.2026 tarihli ve 1811464 sayılı yazınız.
b) 10.04.2026 tarihli ve 1836040 sayılı yazınız.

İlgi yazılar ekinde alınan İstanbul Milletvekili Sayın Elif ESEN tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/41145 ve 7/42868 Esas Numaralı soru önergelerine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazılarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek:
1 - 7/41145 Cevap Metni (5 Sayfa)
2 - 7/42868 Cevap Metni (6 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Doğrulama Kodu: FD03DAAE-C239-4E4D-9B18-6822AAD64B70 Doğrulama Adresi: https://www.turkiye.gov.tr/ashb-ebys

Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177. Sk. No:10/A Pk: 06510 Çankaya/ ANKARA
KEP Adresi : ashb@hs01.kep.tr
Bilgi için:Samiye BULUN
Çocuk Gelişimcisi
Telefon No:(312) 705 58 09

7/41145 GK 117

İstanbul Milletvekili Sayın **Elif ESEN**'e Ait **7/41145** Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevap Metni

Bakanlığımızca Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları (SYD) aracılığıyla başta 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu olmak üzere 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ve diğer mevzuat hükümleri doğrultusunda çeşitli sosyal yardım programları yürütülmektedir. Yürütülmekte olan sosyal yardım programları düzenli ve süreli nitelikte olmak üzere aile yardımları, barınma ve gıda yardımları, engelli yaşlı yardımları, sağlık yardımları, eğitim yardımları ve proje destekleri olarak sınıflandırılmaktadır.

Bakanlığımızca yürütülen sosyal yardım programları, özellikle ailelerin ihtiyaçlarını gözetecek şekilde uygulanmakta olup, kadınları yoksulluk riskine karşı korumak amacıyla düzenli yardım programlarından %61'i kadınlara verilmektedir.

Hak sahiplerinin kadın olduğu Eşi Vefat Etmiş Kadınlara Yönelik Yardım, Şartlı Sağlık Yardımı, Doğum Yardımı, Asker Ailelerine Yönelik Yardım, Çoklu Doğum Yardımı gibi düzenli yardımlar gerçekleştirilmektedir. Söz konusu yardım programlarında ödemelerin kadınlara yapılması öncelenmektedir.

Ayrıca proje desteklerimiz arasında yer alan Aile Destek Merkezi (ADEM) ve Sosyal Dayanışma Merkezi (SODAM) Projeleri ile aile müessesini güçlendirmek, milli ve manevi değerleri korumak, kadınların yeteneklerini ortaya çıkararak gelir elde edici faaliyetler yürütebilmelerini sağlamak, toplumu ve aile yapısını tehdit eden madde bağımlılığı, kumar, şiddet ve istismar gibi zararlı alışkanlık ve davranışlardan aile bireylerini ve yapısını korumak için mesleki ve kişisel gelişim kursları, seminerler ve eğitim programları düzenlenmektedir. Bununla birlikte merkezlerimizde kursiyerlerimizin psiko-sosyal, sosyokültürel, mesleki ve kişisel yönden gelişimlerinin ve toplumsal entegrasyonlarının sağlanması amacıyla kurslar düzenlenmekte ve kurslara düzenli katılım sağlayan kursiyerlerimize aylık teşvik ödemeleri yapılmaktadır. Öte yandan belirli aralıklarda düzenlenen kermesler aracılığı ile de kadınların merkezlerimizde üretmiş oldukları ürünlerden gelir elde etmeleri sağlanmaktadır.

Bakanlığımız yoksulluğun nesiller arası transferinin önüne geçebilmek ve sağlıklı nesillerin yetişmesine katkı verebilmek için özellikle çocukları destekler nitelikte yardım programlarına önem vermektedir. Bu nedenle ihtiyaç sahibi hanelerimiz çeşitli hane bazlı sosyal yardımlarla desteklenmektedir. Bu çerçevede doğrudan çocuklarımızı destekler nitelikte olan Şartlı Nakit Transferleri, Öksüz ve Yetim Yardımı, Asker Çocuğu Yardımı, Engelli Yakını Aylığı, Doğum ve Çoklu Doğum Yardım programları gibi düzenli yardım programları yürütülmektedir.

Ayrıca yoksulluk döngüsünden çıkarmak amacıyla özel önem verilen eğitim yardımları kapsamında aktarılan tutarlar sosyal yardım harcamalarının önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Bu kapsamda eğitim materyali, ücretsiz ders kitabı, engelli öğrencilerin ücretsiz taşınması, öğrenci barınma, taşıma ve yemek yardımı, öğrencilerin ulaşım giderlerine yönelik yardımlar ve öğle yemeği yardımı gibi pek çok yardım programı ile de çocuklarımız desteklenmektedir.

Çocuklu hanelerimiz çocuklara yönelik yardımlara ek olarak; yardım özelinde belirlenen şartları sağlamaları halinde Gıda Yardımı, Barınma Yardımı, Elektrik Tüketim Desteği ve

Yakacak Yardımı gibi diğer yardımlar ile bütüncül bir yaklaşım benimsenerek ihtiyaçlı yönlerinden desteklenmektedir.

Diğer taraftan Bakanlığımız çocuklarımızın korunmasını, haklarının ve esenliklerinin güvence altına alınmasını amaçlamakta, tüm risklere karşı bilinçli ve duyarlı nesiller yetiştirmek üzere koruyucu, önleyici ve destekleyici çalışmaları çocuğun üstün yararı ilkesi çerçevesinde yürütmektedir.

Bakanlığımızca çocukların ihtiyaçlarının karşılanması, ailelerin güçlendirilmesi, geçici olarak yaşanan sosyal ve ekonomik güçlüğün önüne geçilmesi yoluyla çocukların öz aileleri ve yakınları yanında bakımlarının ve desteklenmelerinin sağlanması ile fırsat eşitliğinin oluşturulması amacıyla *Sosyal ve Ekonomik Destek Hizmeti (SED)* verilmektedir. SED Hizmeti bir sosyal yardım değil, sosyal hizmet modelidir. Ailelerin ekonomik olarak güçlendirilmesinin yanı sıra psikososyal açıdan desteklenmesini temel almaktadır. SED Hizmetinin en önemli bileşeni alanda çalışan meslek elemanları tarafından ailenin ihtiyaç duyduğu konularda psikososyal müdahale bileşenidir.

Yapılan inceleme ve değerlendirme sürecinde aile içinde sorunların çözümlenmesi, ailenin ve çocuğun çevreye uyumu, çocuğun okula uyumu ve eğitime devamı, risk durumundaki kişilere psikososyal destek sağlanması, ailelerin ebeveynlik becerilerinin artırılması vb. konularında mesleki müdahalede bulunulmaktadır.

Bununla birlikte hizmetten yararlanan ailelerden istihdama katılabilecek durumda olanların İŞKUR meslek edindirme kurslarına yönlendirilerek kendi hayatlarını sürdürebilecekleri iş ve meslek sahibi olmalarına çalışılmaktadır.

Ayrıca SED Hizmetinin etkinliğini artırmak, ailelerde çocuk ile ilgili farkındalık oluşturmak, çocuklara okul dışı zamanlarını kaliteli ve verimli kullanabilecekleri ortam ve imkânları sunmak, fırsat eşitliğini sağlamak amacıyla 2017 yılında başlatılan "*SED Hizmetinin Etkinliğinin Artırılması (Okul Destek) Projesi*" kapsamında 81 ilde SED Hizmetinden yararlanan ortaokul ve lise çağında bulunan çocukların sosyal, kültürel, sportif ve akademik faaliyetlerden faydalandırılması sağlanmaktadır. Proje ile çocukların boş zamanları, gelişimlerini destekleyecek şekilde yapılandırılmakta, boş vakitlerinde olumsuz ortamlardan/sosyal çevreden ve bunların barındırdığı risklerden korunmaları ve toplum kaynaklarına erişim konusunda fırsat eşitliği sağlanmaktadır.

Ayrıca ihtiyaç duyulan vakalarda 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu gereği danışmanlık, eğitim ve sağlık tedbiri alınabilmektir.

SED Hizmetine ihtiyaç duyan hanelere yönelik olarak uygun bulunması halinde Bakanlığımız tarafından yürütülen diğer çocuk odaklı sosyal ve finansal destek programları da uygulanabilmektedir.

Çocukların önlenebilir risklerden korunmalarının ve refah içinde yaşamalarının desteklenmesi amacıyla, Bakanlığımız bütçe imkânları doğrultusunda hizmetlerini sürekli olarak güçlendirmektedir. Başta Kalkınma Planları olmak üzere üst politika belgeleri ve hükümet programlarında çocuklara yönelik hizmetler öncelikli politika alanları arasında yer almakta olup bu anlayış doğrultusunda çocuklara sunulan hizmetler ve bu hizmetlere ayrılan bütçe imkânları artırılmakta, hizmet destekleri daha geniş kesimleri kapsayacak şekilde çeşitlendirilmekte ve kaynaklar ölçüsünde yaygınlaştırılmaktadır.

Kadınların ekonomik olarak güçlenmesi hususu, Bakanlığımızın öncelikli çalışma alanları arasında bulunmaktadır. Bu kapsamda; kadın kooperatifleri, kadın girişimciliği ve kayıtlı

kadın istihdamının artırılmasına yönelik çalışmalar yürütülmektedir. Ayrıca, kadınların ekonomik güçlenmesine yönelik imzalanan protokoller kapsamında çeşitli çalışmalar devam etmektedir.

- Geleceğini Kuran Genç Kadınlar Projesi
- Türkiye'nin Mühendis Kızları Projesi
- Kadın Kooperatiflerinin Güçlendirilmesi İş Birliği Protokolü
- Finansal Okuryazarlığın Yaygınlaştırılmasına Yönelik İş Birliği Protokolü
- Kadın Girişimciliğinin Geliştirilmesine Yönelik İş Birliği Protokolü
- Bilimsel Araştırma-Geliştirme, Yenilik ve Bilimsel Etkinlik İş Birliği Protokolü
- İş Pozitif Programı İş Birliği Protokolü
- IPARD Programına İlişkin İş Birliği Protokolü
- OSTİM İş Birliği Protokolü
- Türkiye'nin Girişimci Kadınları İş Birliği Protokolü
- Kadınların ve Engelli Bireylerin Ekonomik ve Sosyal Hayata Katılımlarının Güçlendirilmesine Yönelik İş Birliği Protokolü
- Kadınlar için Enerji Okulu İş Birliği Protokolü
- Halkbank iş birliğinde Yükselen Kadınlar Programı
- Ticaret Bakanlığı iş birliğinde Sosyal Hizmetler ve Bakım Hizmetlerinin Sunulmasında Sosyal Kooperatifler Çalıştayı

Kadın Kooperatiflerinin Güçlendirilmesi Çalışmaları kapsamında, kadın kooperatiflerinin güçlendirilmesi, sürdürülebilirliklerinin sağlanması, kurumsal kapasitelerinin geliştirilmesi ve görünürlüklerinin arttırılması hedefine yönelik olarak Tarım ve Orman Bakanlığı ve Ticaret Bakanlığı ile Bakanlığımız işbirliğinde *"Kadın Kooperatiflerinin Güçlendirilmesi İşbirliği Protokolü"* 30 Ekim 2018 tarihinde imzalanmıştır. Söz konusu Protokol, 6 Eylül 2023 tarihinde 5 yıl süre ile yenilenmiştir.

Protokolün yerelde uygulanabilirliğini sağlamak ve uygulayıcılara rehberlik etmek amacıyla Bakanlıkların İl Müdürlükleri için Uygulama Esasları oluşturulmuş ve 81 İl ile paylaşılmıştır. Bu kapsamda, Bakanlığımız İl Müdürlüklerinin koordinasyonunda *"Kadın Kooperatifleri Çalışma Grubu"* oluşturulmuş ve yıllık iş planları hazırlanmıştır. Yıllık iş planları çerçevesinde, İl Müdürlüklerimiz koordinasyonunda çalıştay, eğitim, bilgilendirme toplantıları, farkındalık çalışmaları ve kadın kooperatif ziyaretleri gerçekleştirilmektedir.

Bununla birlikte, Bakanlığımızca yürürlüğe konulan *Kadının Güçlenmesi Stratejisi Belgesi ve Eylem Planı (2024-2028)*'nda *"Kadınların işgücü piyasasına girişlerini kolaylaştırmak ve insana yakışır işlerde istihdamlarını arttırmak için mevzuatın gözden geçirilerek iyileştirici düzenlemeler yapılması."* ve *"Kadın girişimciliğinin her alanda desteklenmesi ve kadın kooperatiflerinin güçlendirilmesi amacıyla çalışmalar yapılması."* gibi stratejilerle; kadınların kayıtlı istihdamı, kadın girişimciliği ve kadın kooperatiflerinin güçlenmesine yönelik yönelik çeşitli faaliyetlere yer verilmiş olup ilgili tüm taraflarla iş birliği içinde çalışmalar yürütülmektedir.

Diğer taraftan Bakanlığımız hizmetlerinin tek çatı altında sunulduğu sosyal hizmet merkezleri (SHM), 2013 yılından bu yana ailelere ve fertlere yönelik koruyucu, önleyici, destekleyici, iyileştirici sosyal hizmet çalışmalarını ilgili paydaşlarla iş birliği halinde sunmaya devam etmektedir.

Aile ve Gençlik Fonu kapsamında 81 ilde yürütülen Evlenecek Gençlerin Desteklenmesi Projesi ile başvurusu onaylanan kişilere 2 yılı geri ödemesiz, 48 ay vadeli faizsiz kredi desteği sunulmaktadır. 1 Ekim 2025 itibarıyla yürürlüğe giren yeni düzenlemeler doğrultusunda; 2026 yılı Ocak ayı itibariyle kredi tutarı başvuran çiftlerin her ikisinin de 18-25 yaş aralığında olması halinde 250.000 TL, herhangi birinin 26-29 yaş aralığında olması halinde ise 200.000 TL olarak uygulanmaktadır. Ayrıca, son 6 ay gelir katsayısı 2,3'ten 2,5'e çıkarılmıştır. Proje kapsamında imzalanan iş birliği protokolleriyle çeşitli sektörlerde çiftlere yönelik değişen oranlarda indirimler de sunulmaktadır. Krediden yararlanan çiftlerin 48 ay içinde çocuk sahibi olmaları durumunda, her bir çocuk için kredi geri ödemeleri 12 ay süreyle ertelenebilmektedir.

Yeni düzenlemeye göre; birinci çocuk nedeniyle uygulanan erteleme süresi dâhil olmak üzere toplam 60 aylık vade içinde ikinci çocuk sahibi olunması halinde, kalan tüm kredi taksitleri hibe edilerek kredi borcu tamamen kapatılmaktadır. Proje aracılığıyla 167 bin kişiye evlilik öncesi eğitim veya aile danışmanlığı hizmeti sunulmuştur. Proje kapsamında 66 bin çifte kredi ödemesi gerçekleştirilmiş olup 8.113 çocuk dünyaya gelmiştir.

Ülkemizde engelli bireylerin toplumsal yaşama bağımsız ve üretken bireyleri olarak katılımlarının desteklenmesi amacıyla istihdamın teşvik edilmesi ve engelli bireylerin de çalışma hayatında yer alabilmelerinin sağlanması amacıyla çeşitli politika, mevzuat ve uygulama tedbirleri hayata geçirilmektedir. Bu kapsamda; engelli bireylerin sosyal hayata katılımlarını artırmayı hedefleyen sosyal kalkınma odaklı politikalar doğrultusunda, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 53 üncü maddesi ile kamuda memur olarak istihdamlarına yönelik tedbirler alınmış, uygulamada fiili eşitliğin sağlanmasını temin etmek amacıyla 2011 yılında merkezi bir sınav olan Engelli Kamu Personeli Seçme Sınavı (EKPSS) uygulamada yerini almıştır. Merkezi sınavda makul düzenleme tedbirleri alınarak; engel durumuna uygun sorular hazırlamak, fiziki ortamın erişilebilirliğinin sağlanması, ihtiyaca göre ek süre, işaretleyici, okuyucu, işaretleyici-okuyucu, tek başına ayrı bir salonda sınava girmek vb. uygulamalar hayata geçirilmiştir. Uygulamada yerini alan tedbirler sonucunda engelli memur istihdamında önemli bir gelişme sağlanmış; 2011 yılında yaklaşık 21 bin olan engelli memur sayısı, 2026 Temmuz ayı verilerine göre 83.127'ye yükselmiş olup kamu kurum ve kuruluşlarının kota kapsamında istihdam etmesi gereken engelli memur sayısı 78.306'dır.

Evde bakım yardımı 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanununa 01.07.2005 tarihinde eklenen ek 7'nci maddesi gereğince 26.05.2023 tarih ve 32202 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Evde Bakım Yardımı Yönetmelik hükümleri doğrultusunda yürütülmektedir. 2828 sayılı Kanun'un ilgili maddesi doğrultusunda evde bakım yardımında ödenen tutar her yıl memur kat sayısı oranında artmaktadır.

Gündüz hizmetleri ile engelli bireyin ihtiyacı çerçevesinde bireysel gelişim ve gereksinimleri ile günlük yaşam aktivitelerine yönelik beceriler kazandırılarak, toplumsal hayata katılımlarını sağlamak üzere eğitsel, sosyal, kültürel ve sportif faaliyetler yürütülmektedir. Engelli bireylerin yaşam kalitesinin arttırılması ve sosyal hayata aktif katılımlarına katkı sağlanması amacıyla engelli bireyler ile ailelerine eğitim, rehberlik ve danışmanlık hizmeti, psiko-sosyal rehabilitasyon hizmeti, gündüz bakım ve rehabilitasyon hizmetlerini tam gün, yarım gün veya seanslı olarak sunulmaktadır. Merkezlerimizden evde bakım yardımı alan bireyler ayda en fazla 72 saate kadar faydalanabilmektedir. Merkezlerimizin ve evde bakım yardımından faydalanan bireylerin güçlendirilmesi adına STK'larla iş birliği çalışmalarımız devam etmektedir.

Yaşlı Bireylere Yönelik Aktif Yaşam Merkezlerinde yürütülen faaliyetler ile evde tek başına veya ailesi ile yaşamlarını sürdüren yaşlı bireylerin ihtiyaçlarının gözetilerek yaşamlarının kolaylaştırılması, kendi imkânları ile karşılamakta güçlük çektikleri konularda yardımcı olunarak günlük yaşam faaliyetlerine destek sunulması, sosyal ilişkilerinin zenginleştirilerek yaşam kalitelerinin artırılması hedeflenmektedir. Bu kapsamda; Yaşlı Bireylere Yönelik Aktif Yaşam Merkezi ile geleneksel aile yapısının güçlendirilmesi, yaşlıların toplumsal hayata aktif katılımı ve psikososyal açıdan daha sağlıklı olmaları ile kurumsal bakıma olan ihtiyacın azaltılarak/geciktirilerek ailelerin de istihdama katılımlarının artırılması amaçlanmaktadır.
Bunun yanı sıra ülkemizde ikamet eden ve sosyal hizmete ihtiyaç duyan 65 yaş üstü yaşlılarımızın korunması ve desteklenmesi amacıyla, 2016 yılında biyo-psiko sosyal bakıma ihtiyacı olan yaşlıların bakım ihtiyaçlarını yaşadıkları mekânlarda gidererek yaşamlarının kolaylaştırmayı amaçlayan Yaşlı Destek Programı (YADES) başlatılmıştır.

2025 yılı YADES projeleri dahil 10 yılda toplam 105.611.000 TL finansman desteği sağlanmış olup 86 farklı belediyede 123 farklı proje ile 108.876 hanede 164.169 yaşlı vatandaşımıza ulaşılarak evde bakım, psiko-sosyal destek ve kültürel faaliyet hizmetleri sunulmuştur.